

DEKLARACIJA DĖL EUROPOS PILIEČIŲ TEISĖS Į RAŠTINGUMĄ

Įvadas

Raštingumas yra žmogaus vystymosi pagrindas. Jis įgalina asmenis gyventi pilnavertį ir prasmingą gyvenimą bei prisideda prie bendruomenių, kuriose mes gyvename, praturtinimo. Raštingumas reiškia individų gebėjimą skaityti ir rašyti tokiu lygiu, kad jie galėtų efektyviai suprasti ir komunikuoti raštu visose visuomenės informavimo priemonėse (spausdintose ar elektroninėse), įskaitant ir skaitmeninį raštingumą.

Raštingumas yra būtina sąlyga visoms mokymosi formoms. 21 amžiaus informacinėje ir žinių visuomenėje nuolat atsiranda naujų technologijų, o darbo aplinka sparčiai kinta. Todėl raštingumo mokymas(is) neturi būti vykdomas tik vaikystėje ir paauglystėje, bet turi būti pripažintas kaip viso gyvenimo poreikis ir reikalavimas.

Iššūkis Europos raštingumui

Europoje vienas iš penkių 15-mečių ir apie 55 milijonai suaugusiųjų stokoja pagrindinių raštingumo gebėjimų. Tai ne tik apsunkina jų darbo paiešką, bet ir padidina riziką patirti skurdą bei socialinę atskirtį, riboja šių asmenų asmeninį augimą bei galimybes dalyvauti pilietinėse, kultūrinėse ir mokymosi visą gyvenimą veiklose.

Europos Komisija pripažįsta kad per pastaruosius dešimt metų raštingumo situacija pagerėjo pagerta nedaug. Tačiau imantis pozityvių veiksmų mes galime pasiekti pokyčių. Ši deklaracija rodo, kad su tinkama ir laiku suteikta pagalba vaikai ir jauni asmenys gali išvystyti stiprius raštingumo gebėjimus, o suaugusieji gali pagerinti savo turimus įgūdžius ir taip užimti tinkamą vietą visuomenėje.

Pagrindiniai raštingumo gebėjimai Europos piliečiams

Kiekvienas Europos pilietis turi teisę įgyti raštingumą. ES valstybės narės turi užtikrinti, kad visų amžiaus grupių piliečiai, nepaisant jų socialinės padėties, religijos, etniškumo ar lyties, turėtų reikiamus išteklius ir galimybes, būtinas plėtoti pakankamus ir tvarius raštingumo įgūdžius, kurių reikia norint efektyviai suprasti ir naudoti rašytinę komunikaciją spausdintinėje ir skaitmeninėje žiniasklaidoje.

II BŪTINŲ SĄLYGŲ, KAD TEISĖ Į RAŠTINGUMĄ BŪTŲ ĮGYVENDINAMA PRAKTIŠKAI:

1. Mažiems vaikams raštingumo gebėjimai ugdomi namuose.

2. Tėvams teikiama pagalba ir patarimai, kaip padėti vaikams įgyti raštingumo gebėjimų.

3. Prieinamos aukštos kokybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugos, skatinančios ir ugdančios vaiko kalbinius ir raštingumo gebėjimus.

4. Aukštos kokybės raštingumo mokymo paslaugų teikimas vaikams, paaugliams ir suaugusiesiems yra laikomas esminiu pagrindu visose švietimo institucijose.

5. Visi mokytojai gauna efektyvias pirminio rengimo ir tęstinio mokymo paslaugas, susijusias su raštingumo mokymu tam, kad mokytojai būtų gerai pasirengę savo užduočiai vykdyti.

6. Skaitmeninis raštingumas skatinamas tarp visų amžiaus grupių.

7. Skaitymas savo malonumui yra aktyviai skatinamas ir puoselėjamas.

8. Bibliotekos yra prieinamos ir gerai aprūpintos ištekliais.

9. Vaikai ir jauni asmenys susiduriantys su raštingumo problemomis gauna reikiamą specialistų pagalbą.

10. Suaugusieji yra skatinami plėtoti savo raštingumo gebėjimus, reikalingus įvairiapusiškam dalyvavimui visuomenėje.

11. Politikos formuotojai, profesionalai, tėvai ir bendruomenės bendradarbiauja, siekdami užtikrinti visiems vienodą prieinamumą raštingumo gebėjimų įgijimui ir socialinių švietimo spragų sumažinimui.

Authoriai: Renate Valtin (pirmininkė), Viv Bird, Greg Brooks, Bill Brozo, Christine Clement, Simone Ehmgig, Christine Garbe, Maurice de Greef, Ulrike Hanemann, Kees Hammink, David Mallows, Fabio Nascimbeni, Sari Sulkunen, Giorgio Tamburlini.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views of its authors only, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.